

ZAJISTÍ SOUČASNÁ SPOLEČNÁ OBRANNÁ A BEZPEČNOSTNÍ POLITIKA EVROPSKÉ UNIE SOUDRŽNOST A STABILITU REGIONU EVROPY?

CAN THE CURRENT COMMON DEFENSE AND SECURITY POLICY OF THE EUROPEAN UNION PROVIDE COHESION AND STABILITY OF THE EUROPEAN REGION?

RSDr. Petr Rožňák, CSc, dr. h. c.

Vysoká škola regionálního rozvoje Praha
Katedra bezpečnosti a práva
e-mail: petr.roznak@vsrr.cz

Klíčová slova:

Společenské a bezpečnostní hrozby, horizontální-chaotické řízení společnosti, odliv mozků, kvalita života, syndrom hybris, hadi v oblecích, Luciferův efekt, strukturálně vybuzená hloupost.

Keywords:

Social and Security Threats, Horizontal-chaotic Management of the Society, Brain Drain, Quality of Life, HybrisSyndrome, Snakes in Suits, Lucifer Effect, Structurally Induced Stupidity.

Abstrakt:

Podnětem k napsání této stati bylo několik závažných okolností: od roku 2008 přetrvává *krizová situace*, i když s proměnlivou intenzitou a *zhoršuje se jak mezinárodní bezpečnostní situace*, tak i *dluhová a institucionální krize* nejen Euro zóny. Pokračuje s největší pravděpodobností organizovaná *migrační vlna* valící se přes prostupné hranice Schengenu, která ukázala jak *Evropská unie je křehká a bezzubá*. Migrace úspěšně rozděluje členské státy EU na patriarchální a patrimoniální a *mezi státy společenství narůstá nedůvěra*. Mezi jednotlivými regiony Evropy se *rozevírají nůžky v tom, jak nahlíží na vlastní bezpečnost*. Stabilita, svoboda a demokracie jednotlivých regionů Evropy je ohrožena také tím, že všechny systémy se přesouvají od osvědčeného vertikálního způsobu řízení: stát – region – okres – obec; k rozprostrnému horizontálnímu: nesystémovému a chaotickému řízení společnosti. Navíc, v některých evropských regionech (Francie, Belgie, SRN, Švédsko, Velká Británie) existují uzavřené komunity, v nichž neplatí právo většinové společnosti. Ostentativní humanisté zneužívají situace, hovoří o soucitu a solidaritě, nicméně jejich činnosti *jsou fakticky torpédovány evropské národní státy*. Jestli tak činí vědomě anebo nevědomě je pro evropské regiony a dopady na jeho obyvatele v celku jedno. Naše současné společensko-politické a ekonomické bytí vychází z tradicionalistického chápání bezpečnosti. Druhá dekáda 21. století však nastavuje politickým a vojenským konzervativcům zrcadlo, v němž se odráží obraz blahobytu a bezpečnosti z jiného zorného úhlu, než tomu bylo v předchozích letech. Blahobyt a bezpečnost jsou dnes ohrožovány donedávna „přehlíženými hrozbami“ jako jsou terorismus, separatismus a radikální islamismus, ať již globálního či regionálního charakteru.

Abstract:

Several serious circumstances gave the impuls to write this essay: since 2008 a crisis situation has remained, albeit with varying intensity, the international security situation as well as the debt and institutional crisis are getting worse not only in the Euro zone. The probably organized migration wave continues to roll across the permeable borders of the Schengen area, which shows how fragile and toothless the European Union is. The migration has been deviding the EU Member States into patriarchal and patrimonial and the distrust between communities has been increasing. Stability, freedom and democracy of individual regions in Europe have been threatened by the fact that all systems are moving from the proven method of vertical management: state - region - district - community; to the horizontal unsystematic and chaotic management. Moreover, in some regions of Europe (France, Belgium, Germany, Sweden, United Kingdom) there are closed communities in which the law of the majority is not valid. Ostentatious humanists abuse situation, speak of compassion and solidarity but their activities are effectively torpedoed the European nation-states. Our current socio-political and economic existence is based on the traditionalist understanding of security. The second decade of the 21st century, however, sets a mirror to the political and military conservatives that reflects the image of prosperity and security from a different angle than it was in the previous years. Prosperity and security have been threatened by "overlooked threats" such as terrorism, separatism and radical Islamism, whether of global or regional nature.

Úvod

Povodně, záplavy, ničivá tornáda, roční období převrácená vzhůru nohama, výbuchy v chemických továrnách i v jaderných elektrárnách, zadlužené státní finance, zákeřné teroristické útoky v Londýně, Madridu, Paříži, Bruselu, radikální islamismus, epidemie neznámých nemocí, valící se lidské tsunami, ...

Taky máte pocit, že se toho na nás řítí nějak moc?

Evropské společenství opilé úspěchy se *rozšířilo a prohloubilo*. Otevřela se cesta k historickému triumfu spolupráce evropských regionů, ale bohužel se pootevřely i dveře ke krizi tohoto společenství. Již nyní se ukazuje, že rozšíření a prohloubení EU (2004) přesahuje možnosti některých členských států. Zdá se, v kontextu s tsunami uprchlíků valící se do edenu Evropy, že dnes národy zemí EU žijí spíše pohromadě než sjednoceny.

Tato stať přináší argumenty o tom, že dnešní ekonomické, společenské a bezpečnostní hrozby a rizika světa i Evropy mají hluboké příčiny, vycházející z často neuvážených rozhodnutí politických (ne)autorit, z jejich neústupnosti a z neochoty hledat kompromisy.

Cílem je ukázat, že stejné zájmy ještě neznamenají automaticky existenci společné bezpečnostní a obranné politiky Evropské unie. Pouhá vize EU coby velmoci a posilování iluze o její síle, stejně jako permanentní pokusy o otevřené či skryté vyvážení demokracie na bodácích, nejsou zárukou bezpečnosti světa a Evropy. Autor se pokouší podat zprávu o probíhající proměně bezpečnostních rizik pro evropský superstát, jehož jsme součástí, ke které dochází po rozpadu bipolárního světa, kdy bezpečnost jako subjektivní stav závisí na sociálním prostředí, na vnímání hrozeb a na jejich interpretaci, a že dnes to zdaleka není jen „atomová či chemická bomba anebo jiné zbraně určené k likvidaci vlastního druhu. Ve stále zmenšujícím se, avšak globalizovaném a soupeřícím světě, je nebezpečný i hloupý verbální projev politika. Příkladů takových výroků ohrožujících bezpečnost lokálně, regionálně i

globálně z počátku nového milénia je bezpočet. Politici, intelektuálové i široká veřejnost, začínají vnímat, že přes odstranění reálné hrozby války mezi Východem a Západem, se svět – bohužel – nestal bezpečnějším. [1]

1. Zásadní proměny vnímání nebezpečí

Nacházíme se ve složité situaci. Prokazatelná je neutěšená hospodářská situace, prozatím pouze občas přerušovaná náznaky zlepšování ekonomických indikátorů. Mezi „starými“ a „novými“ zeměmi Evropské unie se nesvírají nůžky a hospodářské rozdíly členských států Evropské unie jsou markantní. Více rychlostní Evropská unie prostě existuje. Zdá se, že sen o prosperující Evropě bez válek se rozplynul. Stačí nezavírat oči před faktickou neexistencí společné obranné a bezpečnostní politiky evropského superstrátu (bez ohledu na „na „de jure“ existující závěry dublinské smlouvy) [2] je valící se tsunami imigrantů na prostupné jihovýchodní křídlo hranic EU z Afriky, Sýrie, Iráku, Pakistánu, Afganistánu, Somálsku či Bagladéze. Islámský chalífát (ISIS) reprezentující radikální politický Islám je pro nás Evropany hrozbou bezpochyby největší. V této souvislosti se zcela logicky vynořují otázky: *Čím byla tato migrační krize způsobena? Potřebuje vůbec Evropa migranty z jiných světů a proč je jejich zvaní k nám hluboce amorální? Proč se vrcholným byrokratům z EU tato krize vlastně hodí? A co by se mělo stát, aby nedošlo na nejhorší?* Budeme-li chtít čestně odpovědět na tyto otázky, pak musíme přiznat, že na vině jsou především nepoučení ostentativní pseudohumanisté ohlupující, manipulující a regulující za pomoci médií masy. Integrovaná část Evropy je prolezlá pokryteckým a překrouceným humanismem, sebevražednou ideologií multikulturalismu a humanrightismu. Tyto navádějí milióny lidí k rezignaci na domov, vlast, národ a stát a absolutizaci názoru, že migrovat je přeci lidským právem, že na migraci je nárok a že z tohoto nároku plynou nároky další, včetně sociálních. A tak poptávka s nálepkou „*Willkommen im Hotel Europe all inclusive*“ vyslaná nedvojsmyslně německými politickými špičkami kancléřkou Angelou Merkelovou a Joachimem Gauckem, kteří jasně vyslovenou poptávkou k pochodu do Německa, resp. Evropy, migranty přímo vyzvali a jejich *poptávka* našla nejen adresáta, ale také jeho *nabídku*: *“tak mne tady máte vážení a starejte se o mne!”* A tak dnes již k údivu poptávajících „ante portas“ i uvnitř národních států EU, stojí armáda organizovaných, převážně ekonomických migrantů. Jak upozorňují Václav Klaus a Jiří Weigl dnešní migrační vlna se podobá organizovanému stěhování národů, jehož příčiny je třeba hledat v cílové destinaci, tj. Evropě, než v rozháraných poměrech na Blízkém, či ne zcela blízkém východě (a jihu). [3] Další příčinou nepochybně je fakt, že převaděčství migrantů do Evropy je velký byznys. A konečně, vlivná část evropských elit toto novodobé stěhování národů vítá a je připravena využít ho ve svůj prospěch, a to zcela bez ohledu na fakt, že v primárním právu Evropské unie je jasná kodifikace, že problematika bezpečnostní politiky je výhradně (a patrně dlouho „na papíře“ zůstane) v kompetenci jednotlivých členských zemí Unie. Situace je opravdu mimořádně vážnou. Nejde totiž v žádném případě o individuální migraci „člověka v tísní“. Jednotlivci pomoci lze, masám migrantů stěží. Pouze soudobí pseudohumanisté věří tomu, že musíme pomoci a na tuto pomoc *všem* máme.

Obhájci masové migrace, pro její ospravedlnění používají dva údajné racionální argumenty: 1. Evropa má nedostatek pracovních sil a 2. Evropa vymírá a má demografický problém. Jak to tedy je? Ad1) EU vykazuje v současnosti nadprůměrnou nezaměstnanost cca 23 Mio lidí, tj. cca 10% rezervoáru pracovních sil. Je jasné, že vlastních disponibilních pracovních sil je v EU dost. Ad2) Fakt, že evropská populace stárne nikdo rozumný zpochybňovat nemůže. Jestliže na přelomu devatenáctého a dvacátého století Evropané představovali 25% světové populace, pak ve druhé dekádě století dvacátého prvního je to již pouhých 7-8 % (!). Jsou tyto dnešní

demografické trendy věčné? Tomu věří jen málokdo, a řešit současné demografické proměnné trendy migrací není žádoucí.

Podívejme se na jeden z prvních modelů, který se zabývá z časového hlediska, začleňováním imigrantů do většinové společnosti. Už Chicagská sociologická škola [4] a jejího pojetí tzv. etnického cyklu nalezneme odpovědi na aktuální otázky současnosti, a na to, co bezpochyby čeká i společnost českou, pokud imigrační vlnu nezastavíme. Její hlavní představitelé, Park a Burgess, vycházeli z pojetí interakčních cyklů, jež formují člověka, že lidská podstata není člověku dána od prvopočátku, ale vzniká interakcí s ostatními členy společnosti. Interakční cyklus, složený ze sociálních kontaktů, soutěže, konfliktů a přizpůsobení, který je završený asimilací, nazvali etnický cyklus. „Asimilaci chápali jako proces vzájemného pronikání a splývání, v němž osoby získávají paměť, pocity a postoje jiných lidí a skupin, a přijetím nových zkušeností a dějin jsou začleňováni do společného kulturního života.“ Etnický cyklus byl vypracován původně pro evropské přistěhovalce, ale začal se aplikovat i na černošské obyvatelstvo. Žáci Parka a Burgesse dále tento cyklus rozpracovali, ale většinou nesdíleli jejich názor o nutné konečné asimilaci (např. E. Borgardusův cyklus vrcholí problémy druhé generace přistěhovalců). Dalším ze zastánců procesu asimilace je Milton Gordon. Absorbce migranta má dle Gordona probíhat ve čtyřech fázích: a) akulturace, b) strukturální asimilace, c) amalgamizace (amalgamation – míšení ras) a d) identifikační asimilace. Tento model dobře vystihoval identifikační asimilaci zakončené přizpůsobováním imigrantů evropského původu a jejich potomků. Především z pohledu strukturalistů je kritizovaná neschopnost těchto přístupů při vysvětlování, proč proces asimilace neprobíhal analogicky i u ostatních skupin dlouhodobá nezaměstnanost, fragmentizovaná pracovní kariéra, trvalé uplatnění na sekundárním trhu práce, závislost na sociálních státních dávkách. Hlavními představiteli R.E. Park a E.W. Bufrgress, značnou pozornost věnovali sociální kohezi a zdůraznili v tomto ohledu vedle role konsensu také roli symbiózy. Symbiotické vztahy, tj. vztahy vzniklé na bázi soutěže. Právě problém veliké různorodosti imigrantů a nestejně podmínky v hostitelské společnosti zabraňují vytvoření obecnějšího modelu, a proto se současné modely soustředí spíše jen na určité imigrační toky. Za nejdůležitější vlivy, které způsobují rozdílné začleňování imigrantů do společnosti, jsou považovány: důvody imigrace (především z hlediska dobrovolnosti); složení imigračního toku (podle pohlaví, věku a odbornosti); kontext přijetí (postoj hostitelské společnosti, legislativní podmínky atd.) a prostorové rozmístění imigrantů.

Komu nestačí tyto jasné teoretické závěry, ke kterým došli představitelé Chicagské sociologické školy již ve 20. Létech minulého století, tak snad ho konečně proberou události v Paříži z konce loňského roku anebo Bruselský teroristický útok ze dne 22. 3. 2016, k němuž se přihlásil Islámský stát. A tomu, komu to stále nestačí, tak ať se podívá do ulic našeho hlavního města, kde v nervových centrech Prahy dnes stojí policisté a vojáci s ostře nabitými samopaly. Toto je sen „humanistů“, „halíkovců“ a „dientsbierovců“ o podobě našeho života?

Podíl na tomto stavu uvažování a následných praktických krocích mají bezesporu média a lidé na nejrůznějších manažerských pozicích postižených zaslepeností. Mnozí poradci politických náměstků ministrů rezortů, problémy rezortu a lidí v něm neznají, nerozumí jim, protože neprošli oním „římským“, „baťovským“, „čubovským“ či chcete-li „armádním“ systémem „odspoda až nahoru“, takže pozorují a posuzují svěřený jim úsek jako cestující mizící obraz krajiny v kupé vlaku maglev. Postrádají totiž maličkost – znalost rezortu, svěřeného jim úseku, zkušenosti a schopnost empatie. Důkazem jsou články, rozhovory, spoty lidí, kteří nejsou s to dohlédnout dopadů toho, co píší a čím lidi ohlupují. Naproti tomu názory těch občanů, které jsou odlišné, neuslyšíte ani neuvidíte. To, že ohrožují bezpečnost všech občanů ČR si neuvědomují?

A tak jsme svědky „*permanentní revoluce*“ (z níž by, ani Lev Davidovič Bronštejn – Trockij neměl radost) kvalitativní změny regionu Evropa národních států, do Evropy zglajšaltované a beztvaré s rozmazanými kompetencemi, posunu ideologickému (opuštění tradičních evropských hodnot ve prospěch multikulturalismu) a ambicím nových Evropanů vytvářet novou Evropu. Merkelovské pozvání (vítací kultura) byla poslední kapkou v tomto procesu. Arabský svět vytvořil migrační potenciál. Ekonomové však dobře vědí, že nabídka sama o sobě nestačí. Po migrantech, aby mohli migrovat, musí být i poptávka. Poptávku dnes – ačkoli to její představitelé úporně popírají – zajišťuje Evropská unie.

Nevadí „nám“, že „třetí straně“ rozkrýváme dříve nemyslitelné skutečnosti, svlékající se do naha. Apelující Andor Šandor,^[5] upozorňující na mnohá profesní pochybení, připomíná volání beduína ztraceného na poušti. Svět kolem nás se proměňuje. Máme dvě možnosti: nečinně přihlížet, nebo být aktivní. Bohužel však byrokraté Evropy zahánějí občany do začarovaného kruhu svých nových ideologií a bezstarostnosti materialismu. Povinností demokraticky zvolených politiků je hájit zájmy občanů. Politika je o zájmech, ne o citech a emocích. Evropští politici hrají divadlo, přitom sledují své vlastní cíle. Juncker a Merkelová tvrdí, že migrace je nezastavitelná, azylová technologie slouží k tomu, aby uprchlíci byli vyselektováni a posléze přerozděleni po Evropě. Těmito byrokratickými mechanismy však vůbec není možné agendu zpracovat a bezpečnost Evropanům zajistit.

Současná masová migrace má naprosto negativní dopady na regionální rozvoj Evropy. Experiment s usazování statisíců až miliónů většinou zcela neznámých lidí je nejenže v rozporu s dublinskou úmluvou, ale také zdravým selským rozumem. Lidé přicházející z absolutně odlišného kulturního a civilizačního prostředí nejsou, a nebudou ochotni asimilace. I nadále budou kočovat po Evropě z jednoho národního státu do druhého, hledat vysněný ráj a s nataženou rukou čekat na finanční prostředky, nikoliv na práci. Důkazem jsou již existující ghetta imigrantů v řadě evropských měst anebo obrovské tábory převážně ekonomických migrantů na uvnitř Řecka a na hranicích Makedonie, které nejsou oázami vysněné multikulturní společnosti. Vztahy mezi těmito paralelními společenstvími nejsou harmonické a vzájemně se obohacující, ale stále více nepřátelské a antagonistické. [6]

Migrace hýbe Evropou, Německem i Českem. Útěcha, že se nás migrace netýká, je mylná. Hrozí, že vznikne evropský průměrný standard pro uprchlíky, které povede k tomu, že se migranti přestěhují do ČR, Polska a na Slovensko. Tato masová migrace spolu se všemi jejími průvodními negativními a námi vyjmenovanými jevy, dříve anebo později, díky hloupé politice „přidělování kvót určitého počtu imigrantů“ všem členským státům EU, dopadnou vší svou destruiující vahou také do regionu České republiky. V případě většího počtu *uprchlíků* (*nájezdníků*?) na naše území, což nelze naprosto vyloučit, budeme nuceni řešit stejné problémy, které má dnes SRN, Francie, Švédsko. Faktem je, že prostě nejsme na řešení těchto abnormálních bezpečnostních rizik připraveni. Masová migrace, pokud se jí Česká republika nevyhne, a to lze vyloučit jen stěží dopadne plnou svou vahou do regionů kraje Jihomoravského, Jihočeského, ale také Západočeského. Životní úroveň Čechů sociální, zdravotní oblasti Čechů.

V této souvislosti je nedvojsmyslně vyložitelný propad demokracie v posledních komunálních, parlamentních a především evropských volbách. Česká společnost je toho jasným důkazem. Neaktivní, ale radikalizující se nespokojený občan u piva znovu dominuje, z čehož paradoxně profituje aktivní tzv. nepolitická menšina. Politické strany si nepřipouští vlastní krizi. Nikterak jim nevadí, že politické strany v Česku dnes spíše připomínají politické diskusní kluby. Postačuje se blíže podívat na jejich členskou základnu a na to, jaké problémy řeší. [7]

Nastupující „(ne)politická hnutí“ s jednoduchými hesly na řešení neřešitelné situace napříč Evropou dovedně za pomoci médií „vyplachují hlavy Evropanů“. Podivná hnutí, jejichž členové „makají“ a ví, „jak na to“ začínají mít na dálnicích Evropy zelenou. Petr Fiala trefně ve své eseji pod názvem „Na konci bezstarostnosti“ uvádí: „Jedná se o zdánlivý paradox. Na jedné straně tvrdím, že Evropská unie se vyvíjí špatným směrem, nemá dobré odpovědi ani na ekonomicko-sociální problémy, ani na bezpečnostní otázky a Západ jako celek realizuje málo důslednou obrannou politiku pro obhájení svých zájmů. Současně ale říkám, že Česká republika musí pevněji, jasněji a aktivněji být součástí tohoto „problematického“ západního společenství. [8]

Navzdory vytrvalému přesvědčování ze strany věřících v evropský postmoderní a nadnárodní ráj platí, že suverenita a legitimita národního státu se pozvolna spolu s jejich bezpečností rozpouští v nadnárodních strukturách.

O pozici na žebříčku blahobytu a bezpečnosti společnosti rozhoduje kvalifikace a vzdělání obyvatelstva. Dnes a denně můžeme pozorovat a být účastníky „agresivní války“ o kvalifikované pracovní síly a „mozky“. „Brain drain“ je nekrvavým bojem o dnešní i budoucí blahobyt a bezpečnost nás všech. Při tomto „odlivu mozků“ sehrávají svou roli jako vždy a ve všem: (1) peníze, ale také (2) stále více „quality of life“ (kvalita života).

Tento příspěvek o „nové (ne)bezpečnosti“ v širším kontextu souvisí s rozpadem bipolárního světa, se změnami mezinárodního prostředí v posledních dvou desetiletích, kdy, údajně, „zmizel protivník“ a „vynořil se vítěz“ studené (třetí světové války) USA. Sledování zahraniční politiky Spojených států severoamerických skrze růžové brýle a slepá poslušnost při zavádění sankcí vůči jedné z atomových velmocí a jedné z největších zemí na světě Ruské federaci, je bezpochyby chybou. Pro ČR je žádoucí orientace na země BRICS (Brazílie, Rusko, Indie, Čína a Jižní Afrika). Tyto země zahrnují 40 procent světové populace a představují pětinu výkonu globální ekonomiky. Unijní lodivodi a politici členských států EU by měli přemýšlet o tom, proč jsou země BRICS zneklidňovány: a) opakujícími se otřesy trhů a b) rozkolísáním cen ropy. Dále o tom, proč země dynamicky se rozvíjejících ekonomik již rozhodly na summitu v Ufě (červenec 2015): 1. O vytvoření společného fondu v objemu 100 mld USD a 2. O nové rozvojové bance tj. o nástrojích boje proti měnovým krizím a vytvoření finančního systému nezávislého na Západu, především na USA (!).

Klade se otázka, co je vlastně bezpečnost a co znamená být v (ne)bezpečí. Jakoby po rozpadu SSSR neexistovala velká jednotící témata. A tak se tápe a hledá. Vyvolávají se džínové z lahví a neví se jak je vrátit zpět. Velká témata současnosti jako ekologie, terorismus, odstranění bídy, migrační vlna, radikální islamismus, ISIS, bohužel však nevyvolávají jednotnou akci všech států. Koupit si loajalitu Turecka není řešením.

Před volbami jsou všichni pro odstranění bídy (nebo alespoň snížení nezaměstnanosti) a posílení bezpečnosti, ale po volbách je to nesmí stát ani trochu vlastního blahobytu. Rostou požadavky na flexibilitu a adaptabilitu států, společnosti i politiků v turbulentním prostředí a globalizačních procesech 21. století. Probíhající lokální válečné konflikty odehrávající se pro drtivou většinu společnosti na televizních obrazovkách a v bezpečí domovů - mění myšlení lidí a jejich nazírání na vlastní bezpečnost.

Dříve fragmentovaná Evropa se proměnila v superstát, na který postupně přecházejí dříve nezcizitelné bezpečnostní a obranné kompetence národních států. Jsme svědky *européizace* a *zásadních proměn vnímání (ne)bezpečí*, ale také proměňujících se vztahů mezi státy. Sen

Evropanů o volném příhraničním pohybu osob bez potupných celních kontrol a osobních prohlídek se naplnil vytvořením tzv. *Schengenu*.^[9] Zahrnuje území většiny evropských států, na kterém mohou osoby překračovat hranice smluvních států na kterémkoliv místě, aniž by musely projít hraniční kontrolou. Totéž platí i pro cizince mající tzv. schengenské vízum. Velká přednost se stala největší slabinou Evropanů. Důsledkem bezzubé obranné politiky EU je neschopnost ochránit hranice EU a bezprostředním následkem je faktické otevření se Evropy vlně přistěhovalců. Atraktivita Evropy a vysoká životní úroveň Evropanů žijících v silných sociálních státech jsou vysněným rájem, do kterého se zcela logicky valí migrační vlny lidí, kteří natahují ruce po evropském bohatství. Díky oportunistické, pokrytecké a nezodpovědné politice „Bruselu“ se dostává Schengen do obrovské krize. Cesta k nacionalismu v zemích EU je pootevřena. Ocítáme se „na konci bezstarostnosti“, na což upozorňuje bez větší odezvy profesor Petr Fiala.^[10] Mimo to se mocenské těžiště k velké nevoli Francouzů (vítězů poslední velké války) přesouvá z Paříže do Berlína (k poraženým). Pokud se v krátkém časovém horizontu nepřijmou zásadní a tvrdá ochranná opatření přijdeme v relativně krátkém čase o jednu z největších vymožeností o volný pohyb osob mezi členskými státy EU. Je více než jisté, že pokud evropský superstát nebude sto ochránit svou suverenitu, učiní tak členské státy samy. Tím by se konstrukce prostoru svobody a volného pohybu zřítíla jako domeček z karet. Politici by měli zcela vážně a se vši rázností reagovat na stav médií, sociálních sítí ba i hospod, které jsou plny debat o uprchlících. Někteří hovoří o nezbytné solidaritě, další poukazují na ekonomické a sociální dopady, které by mohly být katastrofální.

Optimálním řešením by bylo:

- (1) plně si uvědomit, že jedno vylučuje druhé, co? No to, že „Schengen vylučuje kvóty a kvóty vylučují Schengen“ (volný pohyb osob),^[11]
- (2) učinit jasná a tvrdá opatření na ochranu vnější hranice Evropské unie,
- (3) zlepšit návratovou politiku,
- (4) omezit sociální výhody pro uprchlíky,
- (5) pracovat se zeměmi v dotčených regionech.
- (6) zpřísnit sankce vůči převaděčům a pašerákům lidí.

Bez politické odvahy a přijetí tvrdých i silových opatření nastane konec volného a svobodného pohybu občanů Evropanů po Evropě, ba bude ohrožena samotná demokracie.

Češi i Slováci vědí, že nezávislost lze ztratit, bez jediného výstřelu, že svoboda a bezpečnost jsou ohroženy, pokud „útočník“ přeruší obchodní vztahy, zablokuje dodávky důležitých surovin (ropy, plynu, potravin, vody) a energií nebo zamezí přístup k důležitým mezinárodním institucím. „Ekonomická a politická válka“ probíhá bez výstřelu, ale humánnější není.

Těžiště národní bezpečnosti se přesouvá směrem k vytváření nového konceptu bezpečnosti mezinárodní. V procesu (ne)sblížování vítězů a poražených národní stát postupně ztrácí výjimečné postavení. Jak uvádí Barry Buzan, Ollo Waever a Jaap de Wild: „Bezpečnostní hrozby nemají již jen charakter vojenských hrozeb“.[12] Zdrojem hrozeb jsou také v nezanedbatelné míře nekompetentní rozhodnutí a projevy lidí činných v politice a mediální reakce na ně. [13]

V této souvislosti si klademe otázku: „Co je větším nebezpečím: Dobré záměry kombinované s hloupostí nebo špatnost spojená s inteligencí? Politici za pomoci mocných médií a často zkorumpovaných redaktorů vymývají miliónům lidí jejich hlavy. Přijímají rozhodnutí s dalekosáhlým dopadem na životy těchto lidí. Hutchisonova modlitba [14] lékařům připomíná, že jejich první povinností je stav pacienta ještě nezhoršit. Nahradíme-li slovo „pacienti“ výrazem „voliči“ může tato lékařova modlitba být i modlitbou politika.[15] Politici mají povinnost intervenovat *pouze* tehdy, má-li taková intervence reálnou šanci zlepšit current status[16] a odolat lákadlům samoučelných zásahů. Tudíž základními vlastnostmi lékařů i politiků musejí být: 1. kompetentnost a 2. schopnost realistického posouzení čeho lze a nelze dosáhnout. Cokoli, co by takové posouzení stěžovalo, může napáchat značné škody.

Asi nejnešťastnější je ovšem snaha vychovat „*nového evropského člověka*“. Snaha některých bruselských architektů o změnu myšlení Evropanů silou politických argumentů silně zavání známou komunistickou výchovou a neúspěšnou snahou o vytvoření nového socialistického člověka konajícího v duchu MOKOBUKO = morálního kodexu budovatele komunismu. A jako tehdy v zemích RVHP tak i dnes v zemích EU žijí občané podle svých národních tradic, které odolávají unifikačním snahám.

2. Syndrom hybris

David Owen[17] zkoumal mimo jiné činnost politických vůdců, u nichž bez problémů fungovaly kognitivní (poznávací) procesy, ale se u nich objevilo něco, co označil jako syndrom hybris [18] „Hybris je neoddělitelně spojen s držením a výkonem moci. Je-li jedinec moci zbaven, syndrom obvykle odeznívá“, konstatuje Owen. „V tomto smyslu se jedná o onemocnění spojené jak s osobou člověka, tak s určitou funkcí. A okolnosti, za nichž je tato funkce vykonávána, ovlivňují pravděpodobnost, že mu vůdce podlehně.“ [19] Rysem hybris je neschopnost měnit směr politiky, protože by bylo nutné přiznat chybu. Owen v této souvislosti mluví o tzv. hybriistické kariéře a hybris chápe jako určitou ztrátu schopností: „Politici díky vlastním úspěchům přílišného sebevědomí a začali zavrhnout rady, jež odporovaly jejich přesvědčení – někdy i úplně všechny rady – a začali se chovat tak, jako by si troufali vzpříčit se daným skutečnostem.“[20] Obvykle, byť ne vždy, je za to stihla nemesis.[21] Vrcholem umění vládnout je podle nositelky Pulitzerovy ceny Barbary W. Tauchmanové krotit vlastní ctižádost a ponechat si hlavu otevřenou. Bohužel si neuvědomujeme, že moc plodí bláznovství a přináší neschopnost myslet. Strukturálně vybuzená hloupost (structurally iduced stupidity) charakterizuje chování odtažitých vládnoucích vrstev. Bohužel je vysoce aktuální a všudypřítomnou. Elity, které ztrácejí spojení s většinou těch, jímž vládnou, chtějí řídit (a řídí) společnost, aniž by doopravdy věděly, co se v ní odehrává.

Společnost dnes (často) tvoří na straně jedné malá elita, a na straně druhé většina obyvatelstva. Obě skupiny se od sebe ostře liší jak životním stylem, tak myšlením i zájmy. Málokdo si uvědomuje, že jde také, v konečném důsledku, o rozkolísání křehce vybalancované *vnitřní* bezpečnosti státu. Jaké dopady může mít hloupé chování politiků a elit pro bezpečnost vnější, raději nedomýšlet. Politik - státník, je zodpovědný za prospěch svého národa, musí jednat podle jiných pravidel než intelektuál v kavárně. Takový politik se stává státníkem. Bohužel, nejruznější hráči na českém politickém poli hrají hry falešně a jejich chování je bezprostředním bezpečnostním rizikem pro všechny.

Až na výjimky politici nedělají to, zač jsou placeni. Tito „vysoce postavení hadi v oblecích“, jak je výstižně charakterizují Robert Hare a Paul Babiak, podřizující veškeré své konání

Luciferovu efektu“(dejte mi moc a já vám dám blahobyt a bezpečnost) jsou politickými psychopaty a parazitujícími predátory. Hlavním zdrojem zisku nejen českého politického podnikatele je nepoměr mezi jeho výkonem a odměnou, kterou od voličů obdrží.

3. Hybristické chování, bezpečnostní riziko

Typickým rysem hybristického chování je neschopnost včas odejít. Již v knize knih[22] se uvádí, že pokora souvisí se schopností pojetí pravdy Tam, kde je pýcha bezbřehou a omezení pýchy opadne, kráčí takový jedinec nezadržitelně po cestě k opojení mocí. Zdá se, že nic není nemožné a nebezpečí jsou pomíjivá. Z uvedených příkladů lze vyvodit, že hybristické chování představující bezpečnostní hrozbu probíhá podle určitého pravidelně se opakujícímu schématu:

A. Jedinec získá slávu a obdiv a navzdory předpokladům dosáhne nečekaného úspěchu. → B. Tato zkušenost mu stoupne do hlavy → C. K ostatním se začíná chovat pohrdavě a záštiplně. → D. Získává víru ve své schopnosti, začíná si myslet, že dokáže cokoli. → E. Toto přílišné sebevědomí jej dovede ke špatnému vnímání reality a chybování. → F. Nakonec se potká se svou bohyní odplaty (Nemesis), která ho zničí. [23] Syndrom hybris zasahuje lidí u moci, syndrom je něco, co se u člověka objeví, je projevem přírodních dějů, souborem rysů, známek či příznaků chování s působením ve funkci. Člověk páchající hybristický čin si často představuje, že je nadřazený a disponuje mocí podobnou mocí boží (on je obdařen „Prozřetelností“ - je nadřazený). Člověk tímto syndromem trpí, projeví-li se u něj 3 anebo 4 příznaky z následujícího výčtu:

1. Narcistický sklon vidět svět primárně jako arénu, v níž může vykonávat moc hledat slávu, a ne jako místo s problémy, které vyžadují pragmatický a ne sebestředný přístup.
2. Sklon pouštět se do akcí, jež ho pravděpodobně vrhnou do špatného světla, tj. které mu nevylepší image.
3. Nepřiměřený zájem o vlastní image a prezentaci.
4. Spasitelský styl mluvy při popisu vlastních skutků a tendence přehánět.
5. Ztotožnění vlastní osoby se státem do té míry, že vyhlídky a zájmy obou subjektů považuje za totožné.
6. Tendence mluvit o sobě v třetí osobě nebo používání panovnického „my“.
7. Přílišná víra ve vlastní úsudek a pohrdání radami či kritikou druhých.
8. Přehnaná sebedůvěra, hraničí až s pocitem všemocnosti, jde-li o to, čeho může osobně dosáhnout.
9. Přesvědčení, že se nezodpovídá „světské“ instanci soudů a kolegů, ne veřejnému mínění, že skutečná instance, jež je bude soudit je mnohem vyšší – Bůh.
10. Neotřesitelná víra, že tato vyšší instance mu dá za pravdu.
11. Nepokojnost, bezohlednost, výbušnost.
12. Ztráta kontaktu s realitou a postupná izolace.
13. Paličaté odmítání změnit směr, kdy v zájmu „širšího hlediska“ (rozuměj vlastního přesvědčení o morální správnosti navrhované strategie) zaniká potřeba zvažovat další aspekty např. praktičnost oné strategie, náklady na její realizaci a možnost nechtěných výsledků.
14. Tzv. hybristickou nekompetentností se nazývá situace, kdy se řeč pokazí přesně proto, že vůdce se pod vlivem svého přílišného sebevědomí neobtěžoval vyřešit její praktické aspekty. Objevuje se nepozornost k podrobnostem a nezvídavá povaha. [24]

Mezi vnější klíčové faktory ovlivňující chování člověka jednoznačně patří:

- Převažující úspěch při získávání moci a jejím udržení,
- Politické prostředí, kde existují jen minimální omezení osobní autority vůdce,
- Doba, po kterou zůstane u moci. [25]

4. Tradicionalisté versus rozšiřovatelé

Dalšími riziky snižujícími bezpečnost současného světa, na něž poukazují zastánci Kodaňské školy, jsou problémy v hospodářské oblasti a další procesy, často globálního charakteru. Nebezpečí se objevují v nových převlecích. Beze vší pochybnosti k nim přináležejí: hospodářská ohrožení, zranitelnost moderní technologie, počítačová kriminalita, výpadky proudu,[26] změny na politickém poli, vysoká nezaměstnanost, tzv. „ne-nemoci“ (prasečí chřipka, AIDS, závislost na alkoholu a drogách), kriminalita, úplatkářství, organizovaný zločin a jeho

prorůstání do společnosti, stárnoucí euroatlantická populace, migrace, úbytek obyvatel, pirátství na moři i v oblasti třetích medií a jejich technologií, mizící zásoby ropy, vody, tropických pralesů, některých druhů potravin, ale i ztráta paměti společnosti (viz. naše poslední mimořádné parlamentní volby, které „venku“ hodnotí jako totální kolaps listopadem (1989) nastoleného stranického systému), vyprchávací tolerance, rostoucí arogance, měnící se tvář demokracie, rašící byrokratické struktury, přihlouplé elity a média, stupňující se agresivita a zvyšující se touha po moci politických stran a jejich představitelů, hloupá arogantní rozhodnutí politiků, a činnost médií, klientelismus a korupce. Lidé v Česku chápou klientelismus a korupci jako vysoké bezpečnostní riziko.

To vše sebou logicky nese změnu pohledu na úlohu bezpečnostních studií tradicionalistů, kteří se v realizaci strategických bezpečnostních vizí a cílů omezují na vojensko-politická témata. Naproti tomu se „rozšiřovatelé“ (wideners) usilují zahrnout do bezpečnostních studií aktuální ekonomické, společenské a environmentální sektory. Hospodářská ohrožení jsou mnohem reálnější než ta vojenská a pravděpodobnost, že společnost ohrozí sebe samu, je podstatně vyšší, než riziko, že bude vojensky napadena z vnějšku. [27]¹

Dle názoru představitelů Kodaňské školy je pro obranu regionu Evropy důležitější než silná armáda důsledná realizace obranné a bezpečnostní politiky proti hospodářským agresím a sociálním tlakům, ať již proti organizovaným anebo živelným požadavkům imigrantů valících se do Evropy ze zemí, jejichž kultura je neslučitelná nejen s našimi tradicemi, ale i prostředím. Tradicionalisté, ostentativní humanisté, angelmerkelisté a lodivodi v Bruselu však před pravdou, aktuálními hrozbami ohrožující bezpečnost občanů a samotnou existenci Evropy zavírají oči. A tak odpověď na úvodní otázku zda současná společná obranná a bezpečnostní politika existující na „papíře“ zajistí soudržnost a stabilitu regionu Evropy je: ne.

Odkazy v textu a literatura:

- [1] Vize "Evropy regionů" vychází z vize postupného slábnutí států (které často vznikly a dodnes přetrvávají v umělých bariérách) a zesilování regionů, jako autonomních útvarů vzniklých na základě přirozené logiky, nezkreslované válečnými a mocenskými aspekty. Jedním z hlavních cílů regionální politiky EU je tak "harmonický a hospodářsky vyvážený rozvoj regionů a jejich vzájemné kontakty". Hierarchie stupňů státní správy se v historii Evropy neustále vyvíjela a měnila. Všeobecně je však možno konstatovat, že organizace státní správy a samosprávy se postupně stabilizuje v čtyřstupňových (někde třístupňových, či naopak v pětistupňových) modelech: obec - okres - region - stát. Pro správní "uchopení těchto úrovní byla vytvořena i hierarchie EU v NUTS I. - V. řádu (NUTS - nomenklatura územně statistické jednotky). Více: ROŽŇÁK, Petr: Regionální geografie Evropské unie. In: *Mechanismy fungování Evropské unie.: In quorum gratiam?*. První. Ostrava: KEY Publishing, 2015, s.27 – 51, s.236 - 237, ISBN 978-80-7418-237-2.
- [2] DUBLINSKÁ KONVENCE týkající se určení státu odpovědného za posouzení žádosti o azyl podané v jednom z členských států Evropských společenství, která byla přijata dne 15. 6. 1990 v dánském Dublinu, následně v Římě dne 7. 12. 1990 a v Lucemburku dne 13. 6. 1991, v jediném exempláři, v jazyce německém, anglickém, dánském, španělském, francouzském, řeckém, irském, italském, holandském a portugalském. Texty vyhotovené v každém z těchto jazyků jsou stejně hodnověrné a jsou uloženy v archivu vlády Irska. Ani slovo zde nenajdete o povinných kvótách, tak jak se dnes často dává k věření vládám národních států EU a jejím občanům.
- [3] KLAUS, Václav a Jiří WEIGL. *Stěhování národů s.r.o.: Stručný manuál k pochopení současné migrační krize*. První. Přílepy: Olympia, 2015. s.15, ISBN 978-80-7376-422-7. K tomu glosa:

Politická hašteření, oslabování mechanismu právního státu, živelná a vulgární demokracie, v níž je vše povoleno, korupce, klientelismus, „lihové aféry“, mafiánské metody nejen v politice, ale ekonomice, úpadek kultury a morálky, nesprávná interpretace jedné ze základních demokratických norem „co není zakázáno je dovoleno“, absence politické sebereflexe – to vše a další mnohé jevy, jsou v konečném důsledku elementy rozkládající a vyprazdňující stát, zevnitř, ohrožujícími jeho bezpečnost.

- [4] CHICAGSKÁ SOCIOLOGICKÁ ŠKOLA směř v americké sociologii, jehož stoupence, působící ve 20. letech 20. století na fakultě sociologie chicagské univerzity (R. E. Park, E. Burgess, N. Anderson, E. Maurer a další), spojovala společná teoreticko-metodologická hlediska i badatelské zájmy. Chápali sociologii jako nauku o kolektivním chování, jako studium procesů, jež podněcují jednotlivce ke spolupráci a soutěžení ve společnosti. Tento dynamický přístup zakládal Park (ovlivněný německý sociology G. Simmelem a L. von Wiese) na čtyřech formách vzájemného působení: soutěživosti, konfliktu, adaptaci a asimilaci. Tyto typy interakce mají zároveň představovat čtyři stádia vývoje každého sociálního jevu. Z těchto hledisek pak zkoumali problémy vztahů mezi různými rasovými skupinami, sociální stratifikaci, vývoj rodiny, způsob života a další. Zvláštní pozornost věnovali otázkám sociální ekologie, zejména ekologie amerických velkoměst, neboť právě tam viděli arénu „boje o život“. Studovali přitom zvláště kriminalitu, tuláctví, zločinnost mládeže a další protispolečenské jevy. Jednotlivé sociální skupiny zkoumali jak z hlediska prostorové struktury bydliště, tak podle specifických normativních „kódů“ a soustav hodnot každé skupiny. Položili však základy takových směrů jako sociální ekologie a sociální patologie, přispěli k prohloubení sociologických metod (metoda vzorků a dotazníků). Ve vývoji americké sociologie představuje chicagská škola přechod od spekulativně filozofického stadia ke stadiu empirickému.
- [5] ŠANDOR, Andor. (Brigádní generál ve výslužbě). Špičkový český odborník se zkušenostmi z výkonu státní správy, s činností v mezirezortním krizovém štábu ČR, krizového managementu, řízení velkých organizací, práce v mezinárodních organizacích v zahraničí. Nebývale obdařen schopností analyzovat mezinárodně bezpečnostní problematiku. Dokáže pregnančně vyhodnocovat vojenské a bezpečnostní situace ve světě se zaměřením na krizové oblasti a vojenské konflikty.
- [6] KLAUS, Václav a Jiří WEIGL. *Stěhování národů s.r.o.: Stručný manuál k pochopení současné migrační krize*. První. Přílepy: Olympia, 2015. s. 72, ISBN 978-80-7376-422-7.
- [7] Jeden příklad za všechny – inzerce SPO v deníku *PRÁVO*. „Výzva! Zvyšte podíl vysílání moravských studií ČT na 30 %“. Moje bývalá asistentka by řekla: „šéfe koho to zajímá!?“ Více: *PRÁVO*, Sobota 23. května 2015, Zpravodajství, s.5.
- [8] FIALA, Petr. *Na konci bezstarostnosti: co nechceme slyšet o Evropě, národních zájmech a zahraniční politice*. 1. vyd. Brno: Barrister, 2015, s.8, ISBN 978-807-4850-387.
- [9] Prostor se označuje podle vesnice Schengen v Lucembursku, u níž byla 14.června 1985 podepsána Schengenská dohoda a 19. Června 1990 podepsána prováděcí úmluva. V současné době zahrnuje schengenský prostor členské státy EU kromě: Irska a Velké Británie. O odklad plného členství požádal Kypr. Není zde dosud Bulharsko a Rumunsko. Naopak zahrnuje Island a Norsko (2001), od 2008 zrušilo letištní kontroly Švýcarsko, v roce 2011 je členským státem Schengenu Lichněštejnsko od roku 2007 Česká republika a Slovenská republika a dalších sedm nových zemí EU. Patří sem také Azory, Madeira a Kanárské ostrovy. Naopak sem nepatří všechna zámořská území Francie, norské Špicberky, španělská Ceuta a Melilla v Africe, dánské Grónsko a Faerské ostrovy, nizozemská Aruba Curaçao, Svatý Martin, Bonaire, Saba a Svatý Eustach, britská korunní závislá území.
- [10] FIALA, Petr: *Na konci bezstarostnosti: co nechceme slyšet o Evropě, národních zájmech a zahraniční politice*. 1. vyd. Brno: Barrister, 2015, 146 s. ISBN 978-807-4850-387.
- [11] Stanovené kvóty na uprchlíky se velké části politiků ani veřejnosti nelíbí. Letos do Evropy dorazí k milionu žadatelů o azyl, za rok 2014 to bylo 626 000 žádostí, jen čtvrtina azyl dostala. Jde o obrovský nápor. Ten se bude zvyšovat - v těsném evropském sousedství je k 25 milionům lidí v

pohybu. Afrika bude mít díky demografické křivce brzy dvě miliardy obyvatel, a protože jejich životní podmínky nebudou dobré, budou směřovat do Evropy. „To není debata o tom, jak moc jsme solidární s uprchlíky či o islamismu, ale o obrovských číslech. Samozřejmě, že neplatí teze o potřebě pracovních sil, když jde většinou o chudé, nevzdělané lidi bez znalosti jazyků, naprosto pochopitelně hledající lepší budoucnost. Stačí se podívat na čísla nezaměstnanosti a případně konkrétně na nezaměstnanost mladých v některých státech EU.“ Více na: <http://zahranicni.eurozpravy.cz/eu/122750-kdo-muze-za-problem-s-uprchliky-schengen-bude-tezko-udrzitelny-varuje-analytik/>

- [12] BUZAN, Barry, Ole WAEVER a Jaap de WILDE. *Bezpečnost: nový rámec pro analýzu*. 1. vyd. Překlad Ivo Lukáš. Brno: Centrum strategických studií, 2005, s. 6. Současná teorie mezinárodních vztahů. ISBN 80-903-3336-2.
- [13] ZEMAN, Miloš: *Zpověď informovaného optimisty. Rozhovor s Petrem Žantovským*. Řitka 2012, Nakladatelství ČAS, s. 137- 140, ISBN: 978-80-87470-85-5. Bohužel, zejména čeští novináři se nevyznačují potřebnou mírou profesionality. Většina se vyznačuje kombinací nevzdělanosti a enormního sebevědomí. Jaksi nechápou, že novinářská profesionalita spočívá ve dvou věcech: Za prvé, v odfiltrování osobní sympatie nebo antipatie, jež se nepromítne do komentářů. Za druhé, v tom, že píši (komentující) věci rozumí. Tady mám skutečně podezření, že řada novinářů (moderátorů) není profesionální. Naopak jsou schopni spíše „rektálního alpinismu“ ať již je k tomuto „výkonu“ vede cokoli (kromě peněz, vlastního zviditelnění, je to „vděčnost“ tomu, kým jsou placeni). V českém mediálním prostoru, ke škodě kultivace společenského prostředí, žádný investigativní novinář jako je Michael Moore, neexistuje. A tak, v konečném důsledku se podílejí na vytváření
- n e b e z p e č n é h o prostředí, postupně se podílejí na rozkladu základních hodnotových pilířů, na nichž spočívá nejen demokracie, ale a to především: bezpečnost státu. Z hlídacích psa demokracie se stávají „líní kocouři“ pomalu rozleptávající politický systém a jeho bezpečnost.
- [14] Sir ROBERT HUTSCHISON: (1871-1960), Lékařova modlitba. *Před neschopností nechat zdravé zdravými, před přílišným zápallem pro nové a pohrdání nad umění a vzdělání nad zdravý rozum, abychom nezacházeli s pacienty jako s případy a aby naše léčba nemocí nebyla bolestnější než samotný jejich průběh, nás Bože chraň.*
- [15] DAVID OWEN: Choroby vrcholných politiků a jejich vliv na dějiny naší doby. PASEKA, PRAHA – LITOMYŠL 2011, s. 9. ISBN: 978-80-7432-124-5
- [16] stávající stav
- [17] DAVID OWEN (*1938) v létech 1976-79 britský ministr zahraničí, spoluzakládal labeauristickou stranu, nyní – nezávislým členem sněmovny lordů, jako psycholog se dlouho zabýval vlivem nemocí na rozhodování vrcholných politiků. Více: Choroby vrcholných politiků a jejich vliv na dějiny naší doby. (PASEKA, PRAHA – LITOMYŠL 2011, 416 s. a 16 stran obrazové přílohy) ISBN: 978-80-7432-124-5
- [18] Není lékařským termínem, vyvinul se v antickém Řecku, jde o popis určitého činu. Hybrický čin byl ten, při němž mocná osoba, naplněná bezohlednou pýchou a sebevědomím, chovala pyšně a záštiplně. Jde o jakousi „zpupnost z povolání“ anebo „Vláda touhy“ (Platón). Mladí lidé a lidé bohatí mívají sklon ke zpupnosti (hubristai, tj. jsou hybrističtí). HYBRIS = je také určitá ztráta schopností vlastní úspěch plodí přílišné sebevědomí následuje zavrhování rad, jež odporují jeho přesvědčení. V čím „vyšší funkci“ člověk je, tím více syndrom nabírá na síle. Nejvíce pak postihuje člověka s působením ve funkci hlavy státu. HYBRIS (angl.) – zpupnost, pýcha, arogance. SYNDROM HYBRIS se objevuje již tehdy, je-li člověk u moci – a to – po určité době výkonu moci – po ztrátě moci může opět odeznít. Je spojen s osobou člověka – a určitou funkcí.
- [19] DAVID OWEN: Choroby vrcholných politiků a jejich vliv na dějiny naší doby. PASEKA, PRAHA – LITOMYŠL 2011, s. 13, ISBN: 978-80-7432-124-5

- [20] Podle Owena trpěli syndromem hybris tyto demokratické hlavy státu: George W.Gush, Tony Blair, Margaret Thatcherová, Nevelle Chamberlain, Lyndon B. Johnson a Theodore Roosevelt. Více: DAVID OWEN. Choroby vrcholných politiků a jejich vliv na dějiny naší doby. PASEKA, PRAHA – LITOMYŠL 2011, 416 s., ISBN: 978-80-7432-124-5
- [²1] Odplata, z řečtiny
- [22] Bible
- [²3] JUŘÍČEK, Ludvík a Petr ROŽŇÁK. *Bezpečnost, hrozby a rizika v 21. století*. Ostrava: Key Publishing, 2014. s. 35, ISBN 978-80-7418-201-3.
- [²4] DAVID OWEN: Choroby vrcholných politiků a jejich vliv na dějiny naší doby. PASEKA, PRAHA – LITOMYŠL 2011, s. 8-21, ISBN: 978-80-7432-124-5
- [25] TAUCHMAN, B. W.: Dopis historikovi Mandellu Treightonovi, autorovi knihy A hitou of the Papag during the Period of the Reformation. 5.4.1887, 7 a 33
- [26] Jak ukázaly nedávné (2003) zkušenosti ze USA a Kanady, kdy na severovýchodě země bylo 50 miliónů lidí bez elektřiny. Katastrofy tohoto typu mohou vyvolat řetězovou reakci v ostatních systémech komplikované infrastruktury moderní společnosti
- [27] ROBEJŠEK, Petr: *Svět viděný z Řípu: zahraniční politika pro každého z nás*. 1. vyd. Ilustrace Vladimír Jiránek. Praha: Alfa Publishing, 2006, s.48, Politologie (Alfa Publishing). ISBN 80-868-5155-9.